

MINISTERSTWO SPRAW WOJSKOWYCH.

~~NACZELNE DOWÓDZTWO W. P.~~
(SZTAB GENERALNY)

Warszawa

824952
~~Poszta polewa~~ 53, dn. 8.XI. 1921 r.

Oddział II Informacyjny

Ref "A" № *9974* II. Inf. II.

Ryf
DO

T A J N E

ADJUTANTURY GENERALNEJ

Belweder.

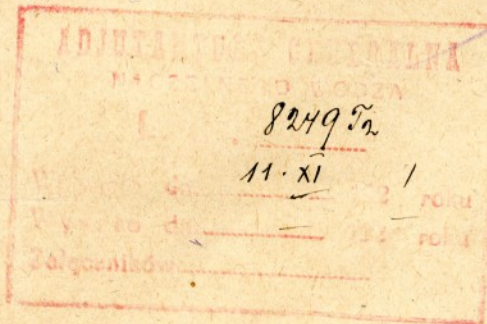
Przedkładam do wiadomości załączony odpis raportu attaché w Konstantynopolu L. 307/21. z dn. 16.X.1921 roku w sprawach emigracyjno-rosyjskich.

1 załącznik.

SZEF ODDZIAŁU II. SZTABU GENERALNEGO:

Otrzymują:

Szef Sztabu Generalnego
Gabinet - Ministra Spr. Wojsk.
Adjutantura Generalna
Min. Spr. Zagr.
Biuro Scisłej Rady Woj.
Ref. Narodowościowy.

ВЪИРОСЛЪКЛЪ БОЈУЗ НАЦЈОНАЛНЫХЪ ОБШЧИНЪ.

1. Cel Sojuza.

1. Jedinaja i nedielimaja, w granicach 1914 goda Rosija s prisojedinienije k niej Galicji, Ugerszczyny i Bukowiny.
2. Monarchiczeskij samodierżawnyj stroj gosudarstwa Rosijskago.
3. Gospodstwo Prawosławnoj Cerkwi i Ruskoj narodnosti.

2. Organizacija.

A. Centralnyj Komitet w Konstantynopole.

Czleny: Gen. OZREBYSZEW

KROWACKIJ /Policmajster goroda Melitopola, redaktor Tawriczeskago Gołosa i "Tawriczeskoj Rieczy".
ot 1906 goda agitor w Westocznoj Galicji/

BURNAKIN

ROMANOWSKIJ

B. Sektora: a. Bliźniago Westoka /Konstantynopol/

Spasskij

Polk Skwercow /izd. Kołokoła/.

w. Bałkanskij /4 obszczyny/ Biełgrad /

polk. NACHROW brat nachediaszozagosa w Polsce.

gen. morsk BATIUSZKIN

NOZIN

MALININ /prof. duch. akad./

wsie troje sp
cialno po wopr
sam W.G.

c. Zapadno-Europejskij /Berlin/

Arch. JEWLOGIJ.

d. Amerikanskij /Berlin/ - po woprosam West. Galicji,
Ugerszczyny i Bukowiny.

WIERGUNOW.

.....

BATAUX DE GUERRE RUSSES SE TROUVANT A BIZERTE.

1. La Marine de guerre, considérée comme internée a Bizerte, et composée de suivants bateaux:

- a. Le Dreadnaught "General "Alexeeff" ex "Alexandre III",
- b. Les Croiseurs "General Korniloff" /ex Kagul/ et "Almaz",
- c. 9 Contretorpilleurs de differents types,
- d. 5 sousmarins de differents types,
- e. Le bateau chantier "Kronstadt" /16,000 tonnes/,
- f. Les transports militaires,
- g. La Companie Russo-Danucienne,
- h. Les remorqueurs et les briseurs de glace de la marine militaire,

Le nombre des bateaux indiqués sous les lettres f.g,h, est de 25, dont presque la moitié ont été vendus.,

2. Bateaux reconnus comme propriété particuliere:

Ils ne sont pas pris par les Français, mais leur propriétaires n'ont pas la permission de les vendre., ni meme de changer leurs pavillions.

- a. Companie "ROPIT" - 32 bateaux a Constantinople et Marseille.
- b. Flotte volontaire Russe.
- c. Bateaux appartenant aux differents armateurs privés.

ZESTAWIENIE SIŁ ANTYSOWIECKICH W TURCJI,

GALIPOLI - 1 korpus. 16759 wojsk. 372 kpb. 36 dzieci.

Zdemobilizowanych zamiesz-
kałych w mieście..... 8126 " 982 " 210 "

RAZEM GALIPOLI..24885 wojsk.1354 kob. 246 dzieci.

2.LEMNOS - Kozaków Kubańskich 10232 "

" Dońskich 7378 "

" Luźnych 1235 "

RAZEM LEMNOS.....19345 wojsk.

3.CZATALDZA - kozaków Dońskich 8180 "

cyw.mężczyzn 4588 "

RAZEM CZATALDZA 12768 wojsk.

4.BIZERTA - Załoga na statkach i
w mieście około 7000 Wojsk.

5. KONSTANTYNOPOL - zamieszkałych w
mieście 23000 wojsk.

RAZEM 90998 wojsk.zdolnych do noszenia broni

.....

W

KONSTANTYNOPOLU.

O d p i s .

Nr.307/21.

ROSJA ANTYSOWIECKA i
WSCHODNIA GALICJA.

D o

Uzupełnienie do meldunku
telegraf. z dn.3.X.Nr.222/21.

Oddziału II.Sztabu Generalnego.-

Wśród kół wojskowych i politycznych antysowieckiej Rosji reprezentowanych na gruncie Konstantynopolskim przez gen. Wrangla Głównodowodzącego armją ochotniczą rosyjską gen. Bogajewskiego, atamana wojsk kozackich Donu i prezesa zjednoczenia kozaków Donu, Kubani i Tereku, w związku ze zmianą dyslokacji armji Wrangla i kozaków z tut.terenu na teren państw słowiańskich /Czechosłowacja, Jugosławja i Bułgarja/ i Węgrów, dało się zauważyć zupełną wyrażną tendencję do traktowania Galicji Wschodniej jako jedynej i najdogodniejszej bazy operacyjnej dla armji antybolszewickiej Rosji.

Ogólny plan działania, opracowany przez sztab Wrangla, w porozumieniu z formującą się armją rosyjską w Niemczech pod dowództwem gen.Krasnowa /filoniemiec od roku 1918; słynny list wiernopoddańczy do cesarza Wilhelma /przedstawia się wedłu danych agenturnych, potwierdzonych przez rozmowę z gen. Bogajewskim i organizacje włóściańskie Czarnego morza w następujący sposób:

I.Armja Wrangla /około 90,000 ludzi - zestawienie w załączniku Nr.1/dyslokowana w państwach słowiańskich głównie w części Czechosłowacji graniczącej ze Wschodnią Galicją i na Węgrzech wzdłuż Dunaju - transportowana przez Rumunję i Czechosłowację, wkracza przez teren Besarabji i Wschodniej Galicji, działając zasadniczo na terenie Ukrainy. Jako akcja pomocnicza, za pomocą floty rosyjskiej, stacjonowanej w Bizercie /wykaz załącznik Nr.2/ są projektowane operacje desantne w Odesie i Noworosyjsku, a w razie możliwości rozwoju tych operacji, stawia się jako cel osiągnięcie Woroneża i tej linii

ji, na której w swoim czasie zatrzymała się armja Denikina.

2. Armja gen. Krasnowa, rzekomo formująca się w Niemczech z dawnych jeńców rosyjskich, kadry której według wiadomości sztabu Wrangla sięgają do 30.000 żołnierzy, a ilość pozostałych jeńców do miliona, ma być przetransportowana z Niemiec do części Czechosłowacji, graniczącej ze Wschodnią Galicją, celem połączenia się z lewym skrzydłem armji gen. Wrangla, mając za cel działania również Ukrainę, a bazą operacyjną Czechosłowację i Galicję Wschodnią.

Grupa gen. Krasnowa ze względu na popieranie akcji przez Czechosłowację, a głównie Niemcy jest uważana za decydującą i dominującą, stąd politycznie, ze względu na popieranie gen. Krasnowa przez czynniki rosyjskie i niemieckie monarchiczne, akcja ta nie nosi charakteru demokratycznego, lecz wprost restaurację monarchji i największy radykalizm tych kół sięga ustroju państwowego, jako monarchji konstytucyjnej.

3. Jako akcje przygotowawcze uważano:

a/ pozyskanie państw Ententy i Rumunii dla zrealizowania tego planu jak również wykorzystanie już pozyskanych dla tej idei rządów Niemiec i Czechosłowacji jak również Bułgarii, Jugosławji i rzekomo Węgier, którzy na dyslokację u siebie armji Wrangla, zgodę zgłosili.

b/ Przygotowanie ludności Wschodniej Galicji do idei panrosyjskiej przez agitację przekonującą, iż Galicja Wschodnia stanowi integralną część "Wielkiej Niedzielimoj Rosji" w skład której ma wejść pod nazwą "Prykarpackoj Rusi". Prowadzenie agitacji podjął się "Wsierosijskij Sojuz Obszczyn" z arcybiskupem KULOGJUSZEM i jemu podobnymi na czele /szkie organizacji załącznik Nr.3/.

Aczkolwiek w chwili obecnej można bagatelizować te wielkie plany resztek antysowieckich armji z punktu widzenia realności odbudowy Rosji carskiej, natomiast, ze względu na to że siły te są zbyt poważne jednak, a za poparciem Anglii lub Niemiec i Czechosłowacji utrudnić mogą sytuację we Wschodniej Galicji, uważam, ze względu na niebezpieczeństwo tego specjalnie

dla Polski za konieczne:

a/ruchowi temu przeciwdziałać i koncentrację armji rosyjskiej w państwach słowiańskich bezwarunkowo utrudniać.

b/Przeciwdziałać stanowczo akcji gen.Krasnowa w Niemczech.

c/Ruch ten bacznie obserwować we wszystkich zaangażowanych państwach, a zwłaszcza na terenie Czechosłowacji, graniczącym ze Wschodnią Galicją.

d/Zdać sobie sprawę że armja Wrangla i Krasnowa w obecnej chwili stanowią siłę 150,000 ludzi i jak widać z załączonego /Nr.4/ raportu informacyjnego, otrzymanego ze sztabu Wrangla, te 150,000 ludzi owiczą się, kończą szkoły oficerskie i stanowią kadry, które za poparciem wielkiego mocarstwa dają możliwość projektowania utworzenia na nowo znacznej armji antysowieckiej.

e/Niszczyć z całą bezwzględnością działalność "Wszechrosyjski Sojusz Goin".

f/Niedopuszczać do zjednoczenia Wrangla, Krasnowa i kozaków.

Wniosek, do którego przydziedktem, że armje antysowieckie są czynnikami zagrażającymi bezpieczeństwu we Wschodniej Galicji, ustalili się na podstawie następujących danych:

a/w rozmowie ze msz. 24.IX.b.r.gen.Bogajewski wyznał że najbardziej pożądanym terenem operacyjnym jest strefa między Polską a Rumunią, a mianowicie Wschodnia Galicja.

Również, że części kozaków w pełnym składzie z oficerami, podoficerami i szeregowymi /naprz.18.pułk kozaków dońskich zostaną przewiezione na "roboty rolne" do Czechosłowacji.

b/Z uzyskanych wiadomości /w zał./ o armji Wrangla zestawione przez moich agentów w sztabie Wrangla, które w zupełności potwierdziły prawdopodobność istnienia wyżej określonego planu /zwrócić uwagę na ustęp ostatni załączonego raportu

c/Zdobyty drogą perlustracji korespondencji czarnomorskiej organizacji włóścian, wysłanej do jej przedstawiciela w Paryżu za moim pośrednictwem - raport Nr.10.również potwierdził te wiadomości /wspomniany raport w zał.Nr.5/.

Stosunek aliantów do armji Wrangla jest niewyraźny lecz przypuszczalnie można go określić w sposób następujący:

a/FRANCJA: Jak widać z załączonego informacyjnego raportu armja Wrangla wbrew uchwałom oficjalnym czynników rządowych francuskich dotychczas korzysta z niecóż zmniejszonych, lecz racji żywnościowych francuskich. Wysoki komisarz Francji i jego małżonka /czeszka/ uprawiają bardzo szeroką akcję filantropijną, wspomagającą bardzo szeroko wyemigrowanych Rosjan.

Gen. Wrangel jest obecnie zapraszany na wszystkie oficjalne i półoficjalne uroczystości francuskie, co daje powód do myślenia, że tutaj przedstawiciele Francji nie traktują gen. Wrangla jako nieużytek.

b/ANGLIJA. Dotychczas praktycznie nie interesowała się armja WRANGLA i prawie ją się nie opiekowała pozostawiając tę czynność Francji. Zwykła przychylność ku traktowaniu gen. WRANGLA personalnie jako człowieka ciężącego do odbudowania monarchicznej Rosji ujawniła się tylko w ten sposób, że podczas wizytacji przez niego obozu rosyjskiego w Tuzlu /podwładny Anglikom/ -gen. Wrangel został spotkany wartą honorową z wojska angielskiego z orkiestrą, która przy tej sposobności grała w półoficjalny hymn carskiej Rosji "Kol Sławien". Ostatni zaś /koło 10. października Anglja za pomocą niejakiego ANDISIEJWA organizuje wysyłanie 800 ludzi do oddziałów powstańczych na Kaukazie i Kozacyzynie i tylko tą pokacją imperjum rosyjskiego się interesuje/. Dowództwo Angielskie przed kilku dniami zaproponowało gen. WRANGLOWI przetransportowanie ochotników z jego armji na Kaukaz północny.

Propozycja została przez Wrangla odrzucona. Natomiast Wrangel zaproponował tej delegacji prowadzenie werbunku wśród luznych Rosjan, która to propozycja została przyjęta, a kierownictwo tej całej akcji objął niejaki ANDISIEJEW, a według wiadomości jeszcze niesprawdzonych gen. SZCZEGŁOW.

Zainteresowanie się Anglji Kaukazem należy tłumaczyć w ten sposób, że ponieważ zgodnie z tutaj wiadomościami i opinją bolszewicy z wielkimi trudnościami opanowują ruch nacjonalistyczny na Kaukazie i prawie sobie nie dają rady na Czarnym

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

PILSUDSKI
INSTITUTE
ARCHIVES
New York

nomorzu i Kubańszczyźnie jest projektowane na wiosnę 1922.r. powstanie na północnym Kaukazie.

Anglicy w ten sposób mają nadzieję przy nakłosażtownem poparciu tej akcji Kaukaz może być uwolniony od władzy sowieco oprócz możliwości ekonomicznych, częściowo zamknięcia dla Rosji sow. łączności z Kemalem i Perają, stwarza bazę do nasze-^{12/}pienia na Kaukazie wpływów angielskich, jako przeciwwagę do wpływów francuskich, zaszczerpianych rządowi Angerskiemu.

c/Stany Zjednoczone Ameryki . Amerykański Czerwony Krzyż w najbliższych dniach ma zamiar zaprzestać zaopatrywać armję Wrangla i widocznie ma zamiar odmówić się od jakiegokolwiek z nią współpracy. Tutejszy attaché wojskowy pułk. CASTLE z całą intensywnością sledzi bieg wypadków w Rosji. Wysoki Komisarz admirał BRISTOL jest w bardzo ściśłych stosunkach osobistych z gen. WRANGLEM. Stosunek ten attaché wojskowy amerykański uważa za personalny i nie wspólnego z polityką niemający.

d/Włochy. Mam wrażenie że tą akcją zupełnie się nie interesują. Dowódzca wojsk włoskich gen. MOMBELLI w rozmowie ze mną podkreślił, iż uważa na czasie skończyć z armją Wrangla, ażeby je skład osobisty mógł być stanąć do normalnej pracy i w ten sposób sam siebie wyżywić.

e/JAPONJA. Utrzymują ściśły stosunek z Wranglem prowadzą bardzo szeroką robotę wywiadowczą /attaché wojskowy ma nieograniczony kredyt/ ale aktywnego popierania jego akcji na razie nie zauważyłem.

f/RUMUNJA. Tutejszy attaché militaire pułk. GIATZ bagatelizuje siłę i znaczenie armji Wrangla jako również projektowaną akcję powstańczą na Besarabji, uważając że armja bez łączności z narodem nigdy nie może być silną, a zawsze jest trupem. W pomoc lub popieranie armji gen. Wrangla przez jakiekolwiek mocarstwo naprzykład Anglję - nie wierzy, bo uważa, że cudzoziemcy doceniają bezwartościowość armji Wrangla. Czynię wysiłki, ażeby go w odwrotnym kierunku przekonać.

g/TURCJA. Jakiegokolwiek wyraźnego stosunku przychylnego lub odwrotnie między Wranglem a obydwoimi rządami tureckimi nie

nie zauważyłem. Ten stosunek ze względu na szeroką popularyzację idei turecko-rosyjskiego sużuszu - wymaga scisłej obserwacji czego ze względu na krótki mój pobyt w Konstantynopolu i brak środków dotychczas dokonać nie zdążyłem.

h/CZECHOSŁOWACJA i JUGOSŁAWIA.

Popierając całkowicie armję Wrangla i emigrantów rosyjskich, co się ujawnia w zgodzie na wysłanie 1,000 studentów rosyjskich do wyższych zakładów Czechosłowacji. Sam fakt udzielenia zgody na dyslokowanie u siebie armji Wrangla najlepiej świadczy o tej czynnej robocie, zwłaszcza Czechosłowacji, którą doprowadzono do całkowitego pozyskania dla własnych celów armji gen. WRANGLA. Bliższych szczegółów narazie nie posiadam.

Nawiązując do wyżej wypowiedzianego zdania o konieczności niedopuszczenia zjednoczenia Wrangla, Krasnowa i kozaków sytuacja charakteryzująca warunki ku temu przedstawia się w sposób następujący:

I. WRANGEL I KRASNOW:

a/z perlustracji przesyłanego do Paryżu za moim pośrednictwem korespondencji "Tradycyjnej Krestjanskiej Grupy Czernomorja" /odpis - zał. Nr. 5/, do ich przedstawiciela w Paryżu, oraz potwierdzenia tych wiadomości przez agentów w sztabie Wrangla wynika:

gen. Wrangel w miesiącu wrześniu polecił gen. wojsk Dońskich Kaleninowi porozumienie się z państwami małej Ententy celem utworzenia z resztek jego armji nowej siły zbrojnej, stanowiącej na czele której, gen. Wrangel mógł by na nowo rozpocząć ofensywę przeciwko sowietom.

W początku października gen. Kalinin wrócił z podróży i złożył meldunek, streszczenie z którego jest w załączniku Nr. 5, a który ocenia bardzo pesymistycznie sytuację militarną Rumunii, jako czynnika militarnie i wewnętrznie niezdolnego do uporczywej

walki / myślę, że opinia oparta jest na traktowaniu armji rumuńskiej lekceważącą podczas wielkiej wojny, gdzie ona rzeczywiście w porównaniu z armją rosyjską - nie była na wysokości kwalifikowania się, jako armji regularnej/. Gen. KALININ uważa, że bolszewicy, demonstrując przeciwko Polsce, /traktowane jako siła poważ

201

na/zaatakują Rumunię przez Besarabję, wkroczą do Bułgarii i wychodząc dalej ku Bosforowi ułatwią zadanie nowego sprzymierzeńca Mustafa Kehał paszy.

Dla przeciwdziałania tej akcji sowietów, Rumunią rzekomo się zgodziła na formowanie korpusu konnego kozaków w ilości do 40,000 ludzi.

Zupełnie nie oponując możliwości rozważania wymienionego planu w rządzie sowietów i Kemala, trudno jednak zgodzić się na ocenę sytuacji militarnej i wewnętrznej Rumunii, która rzekomo ma opierać się prawie tylko na sile tych 40,000 kozaków, malując czerwono rozkłam armii czerwonej etc.etc...

Natemniast jest bardziej charakterystyczna ta część raportu która powiada że widocznie i Rumunią stanęła do popierania Krasnowa, jako przedstawiciela tendencji skrajnie-monarchicznej, stawiając za warunek popierania wspomnianej akcji objęcie przez Krasnowa Naczelnego Dowództwa i dyktatury. Rzeczy, na które, zażywszy w odegrywanie historycznej roli, młody i mabitny Wrangel nigdy się nie zgodzi, chyba okoliczności mogą go ku temu zmusić.

Dane, że takie okoliczności powstać mogą są następujące:

a/Utracony autorytet Wrangla po rozbiciu jego armii na Krymie. Władza obecna Wrangla jest oparta nie na jego moralnym autorytecie, nie na zaufaniu do niego w szeregach jego podwładnych, lecz na formalnej jego nominacji jako Naczelnego Wodza, który ze względu na stan marazmu w działaniach antysowieckich trwa dotychczas, nie mając konieczności w zarządzeniu jakichkolwiek zmian.

b/W utraconym autorytecie z tych samych powodów wśród kozaków i ludności antysowieckiej tam na miejscu, w Rosji sow., co zostaje stwierdzone w załączonych raportów stosunku do północnego Kaukazu i kozaczyzny.

c/Coraz większym wzmocnieniu wpływów Krasnowa, który sam przez się jest bezwarunkowo najbardziej zdolnym, politycznie myślącym, energicznym generałem, a popieranie go stanowcze przez Niemcy stwarza mu aureolę siły wśród resztek Krymskich żołnierzy Wrangla, jak również na miejscu, gdzie jak widać z załączonych raportów, imię KRASNOWA jest usilnie popularyzo-

wane przez dobrze zaopatrzonych pieniądze jego własnych emi-
sariuszy, jak i zapewne za pomocą tych wpływów niemieckich, kt-
które zostały zaszczerpione w Rosji sow.

POPIERANIE WRANGLA /KTORY JEDNAK JEST W SERCU DAWNYM SPRZY-
MISTRZEM ALJANTOW/ I OSŁABIENIE KRASNOWA JEST PODSTAWA DO
BALANSOWANIA, KTORA MOZE WYWOŁAĆ ROZŁAM W CZYNNIKACH ROSYJ-
SKICH ANTY-SOWIECKICH. POPIERANIE WRANGLA NALEŻY ROZUMIEĆ
NATURALNIE TYLKO W TYM SENSIE JSZEKI NIEMA MOŻNOSCI TYCH PAT-
RJOŃW NIEBEZPIECZNYCH BO SKŁONNYCH DO KONDOTIERSTWA DEFINI-
NITYWNE ZLIKWIDOWAĆ WYCHODZĄC Z ZAŁOŻENIA ŻE ROSJA MOZE
SIE ZMIENIĆ TYLKO WENNETRZNIE A ISTNIENIE TEJ STOPIEDZIE-
SIECIU TYSIĘCZNEJ SIŁY, LUŻNEJ W POLITYCZNYCH POMYSŁACH, BEZ-
NADZIEJNIE SŁABEJ I LICZEBNIE I MORALNIE DLA ODBUDOWANIA
ROSJI WYWOŁUJĄ TYLKO NIEPEWNOŚCI, NIEPOKOJ I ZAMET WŚROD
MNIJSZYCH PAŃSTW CENTRALNEJ EUROPY, GDZIE JEDNAK TA SIŁA
STAJE SIE CZYNNIKIEM POLITYCZNYM, POWAZNYM.

KOZACY.

2-----

W Konstantynopolu istnieją następujące organizacje kozaków:

a. a/Objediniennyj sowiet Dońa, Kubani, Tereka "prezesem
którego jest gen. Bogajewski ataman Doński. Organizacja kon-
centruje przeważnie tylko oficerskwo i niema żadnego wpływu
na szersze koła, ponieważ prezes i członkowie rady nie są
wybieralni prze kozaków, lecz z nominacji gen. Wrangla.

b/Sujuz Wozroźdżienija kozaczestwa" - prezes przedsta-
wiciel dońskich kozaków pułk. DUDABOW, członkowie: przedsta-
wiciel kozaków perskich FALCZYKOW, cieszący się dużą popular-
nością jako partyzant, powstaniec i dobry organizator; od Kuban-
skich CHMARA, a od Astrachańskich na razie niema.

Organizacja obieralna, a więc najsilniejsza największy kontakt z
ludnością na miejscu, zasobna w fundusze, rzekomo z miejsc i
amerykańskie i najbardziej liczebna bo ilość zarejestrowanych
członków sięga do od 7 - 8 tysięcy ludzi.

Organizacja nie uznaje Rady prezydowanej przez Bogajewskie
go i jako reakcyjna zwalcza ją. Organizacja ta uważa się za
najważniejszą ze wszystkich. Kontakt jej z pułk. GNIBORYBO-
WYM, znajdującym się w Polce nie jest na razie ustalony i

i wyjaśniony.

c/"Kazaczja Pomożcz" na czele z gen.BARATOWYM, łączy tylko wyższych dowódców i żadnego wpływu niema.

d/Następnie szereg drobnych organizacji Kubańskich jak
1.BYCOZA /znajduje się rzekomo w Pradze Czeskiej/i
JWANISA /znajduje się rzekomo w Warszawie.

2.TYMOSZENKOWA /zakonspirowana i oblicze nie jest wyjaśnione/.

3/MAKARENKO IWANA /również jak poprzednio/.

4.WOROPENOW "Trudowaja Kubanskaja Partja".

Wszystkie te grupy oprócz grupy gen.BOGAJEWSKIEGO, mającego na celu również "Wielikuju i Niedielimuju", stoją na gruncie lokalnych konstytuant, stawiając im za zadanie, rozpoczynając od organizacji lokalnej autonomji i aż do zupełnej niepodległości.

U kozaków jest opinia przeważająca, że proces odbudowy całej Rosji ze względu na siłę sowieków i brak przeciwstawienia się będzie długotrwały, że parfors tej rzeczy nie da się załatwić, a więc kozaczyzna, która znajduje się w lepszych warunkach w stosunku do obalenia bolszewizmu po dokonaniu tego zadania będzie musiała żyć swoim życiem samodzielnie dłuższy czas opierając się o państwa Kaukaskie, wśród których powstająca tendencja w oparciu się o Turcję jest bardzo przychylnie wśród kozaków traktowana. Rr

Problem odbudowania Rosji częściami, problem częściowego zwalczania bolszewizmu, - wydaje się bardziej realnym i sądząc ze słyszanych przez członka poselstwa opinii anglików i tym ostatnią konwenjuje.

Z tej oceny sytuacji wynika, iż w stosunku do kozaków kontynuowanie przeciwstawienia się GNIEORYBOWA BUGAJEWSKIEMU /zał.Nr. 7.8.i 9./ jest nadal wskazane bo wywołuje z jednej strony zbliżenie kozaków z państwami Kaukaskimi, a z drugiej strony, wprowadzając rozbieżność, zmniejsza siłę, która ma zrealizować wspólne plany BOGAJEWSKIEGO, KRASNOWA i WRANGLA.

Natomiast popieranie tendencji opierania się państw Kaukaskich o Turcję, jak również kozaków o państwa Kaukaskie wydaje się jak jako wytyczna dla naszej polityki, konieczna i korzystna dla na-

szkic interesu.

Krótki mój pobyt w Konstantynopolu i brak odpowiednich środków nie dają mi jeszcze możności dokładnie zbadać sytuację na Kaukazie, ale posiadam ogólne wrażenie, że obalenie władzy sowieków na wiosnę/przyszłego roku t.j./ze względu na warunki klimatyczne jest problemem opartym na realnych podstawach.

Zresztą załączone odpisy raportów, charakteryzujących sytuację na północnym Kaukazie w ten sposób je zabarwiają.

Dane o silnej akcji destrukcyjnej i partyzanckiej na północnym Kaukazie w rejonie Noworosyjska, są zgodne z wiadomościami, które udzielił mi amerykański attaché militaire na podstawie danych ich wywiadu przyznanego dla wyjaśnienia możliwości wykorzystania Noworosyjska dla akcji pomocy głodnej Rosji.

Oprócz tego należy przyjąć pod uwagę te ewentualności, że do wiosny przyszłego roku jest możliwość, że dojrzeje chwila wyzwolenia się Kemala z pod wpływów sowieckich, który to zapewne zechce narody Kaukaskie i kozaczyznę wykorzystać jako narzędzie do istotnego odseparowania Angory od Moskwy i powstańcom wszelkiej pomocy ku temu udzieli. Również z rozmowy z przedstawicielami komitetu gruzińskiego wyniosłem, że we wszystkich narodach Kaukazu, nie wyłączając nawet Ormian, od wieków nie nawiązujących do Turków, - powstały i powstają tendencje i stronnictwa turko-filskie, nie mówiąc już o Azerbejdżanie i Adżarji, naród który jako mahometanie, sercem, duszą i myślą już teraz przy Turcji stoi. Więc KEMAL grunt dla siebie podatny na Kaukazie znajdzie.

BOBICKI /-/

Pułk. Szt. Gen. i Attaché Wojskowy
w Konstantynopolu.

Za zgodność w pism:

